

al Republicii Moldova” [2, art.230]. Astfel, este de specificat că după norma în vigoare, tipurile de contravenții cu răspundere contravențională sunt stabilite la art. 287 Cod contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 [1, art. 287]. Aici avem a obiecta că actuala formulă de repartizare a contravențiilor vamale în Codul vamal - cele cu răspundere materială și respectiv cele cu răspundere contravențională în Codul contravențional este mai reușită și delimitează aceste două tipuri de contravenții după natura lor.

Referințe bibliografice

1. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.3-6/15 din 16.01.2009.
2. Codul vamal al Republicii Moldova, nr.1149-XIV din 20.07.2000. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.160-162 din 23.12.2000.
3. Codul vamal nr. 1320-XII din 09.03.1993. Monitorul Parlamentului Republicii Moldova nr.10/279 din 1993. Abrogat: 23.12.2000.
4. Furdul S. Dreptul Contravențional. Chișinău: Cartier, 2005.
5. Guțuleac V. Tratat de drept contravențional. Chișinău: S. n., (Tipogr. Centrală), 2009.
6. Guțuleac V., Harbuz A., Temeiul Juridic de aplicare a răspunderii contravenționale, În: Legea și viața din februarie 2016.
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale nr. 4 din 24.12.2010.
8. Pasat O. Analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale conform legislației Republicii Moldova și a României, Teză de doctor, Chișinău, 2016.
9. Recomandarea CSJ cu privire la unele aspecte ale examinării contravențiilor vamale de către instanțele judecătorești nr. 64 din 01.04.2014.
10. Козлова Ю.М., Попова Л.Л., Административное право: учебник. Москва, 1999.
11. Procedura constatării și sancționării contravențiilor [https:// andreivocila.wordpress.com/2010/04/14/procedura-constatarii-si-sanctionarii-contravențiilor/](https://andreivocila.wordpress.com/2010/04/14/procedura-constatarii-si-sanctionarii-contravențiilor/)
12. Dicționar juridic http://www.conta.ro/dictionar_online_Contraventia.html
13. Pagină electronică a Serviciului vamal al RM <http://www.customs.gov.md/ro/content/tipurile-de-contraven%C5%A3iivamale-cu-r%C4%83spundere-contraven%C5%A3ional%C4%83>

CZU: 343.13:342.738

NOMENCLATORUL, CRITERIILE DE CLASIFICARE ȘI CATEGORIILE MĂSURILOR SPECIALE DE INVESTIGAȚII

Ilie BOTNARI,

doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

REZUMAT

Baza reglementării normative a măsurilor speciale de investigare este limitarea drepturilor omului, iar condițiile legale ale măsurilor de investigație speciale depind în mare măsură de nivelul de limitare a drepturilor omului în executarea lor. Astfel, limitarea drepturilor fundamentale ale omului determină subiectul împuternicit să autorizeze măsuri speciale de investigare, fie că este vorba despre judecător, procuror sau șeful subdiviziunii care desfășoară activitatea de investigație specială.

Cuvinte-cheie: investigație, măsură, baza juridică, temei real, drepturile omului, data cu caracter personal.

NOMENCLATURE, CLASSIFICATION CRITERIA AND CATEGORIES OF SPECIAL INVESTIGATIVE MEASURES

SUMMARY

The basis of the normative regulation of special investigative measures is the limitation of human rights, and the legal conditions of special investigative measures largely depends on the level of limitation of human rights in their execution. Thereby, the limitation of fundamental human rights determines the subject empowered to authorize special investigative measures, be it the judge, the prosecutor or the head of the subdivision performing the special investigative activity.

Keywords: investigation, measure, legal basis, real basis, human rights, personal data.

Introducere. De către teoreticienii și practicienii activității speciale de investigații, în baza principiilor care guvernează această activitate, au fost elaborate principiile și categoriile clasificării măsurilor speciale de investigații. Importanța clasificării măsurilor speciale de investigații, în vederea determinării temeiurilor și condițiilor de îndeplinire a lor, se datorează faptului că posesia cunoștințelor privind categoriile măsurilor speciale permite stabilirea mai ușor a regimului juridic al măsurilor necesare de îndeplinit, precum și care sunt condițiile necesare pentru îndeplinirea lor.

Printre teoreticienii și practicienii exercitării activității speciale de investigații nu există o clasificare unică a măsurilor speciale de investigații, datorită nomenclatorului larg prevăzut de legislație, iar fiecare specialist le clasifică în felul său, bazându-se pe experiența sa și pe criteriile care în viziunea lor sunt mai esențiale.

Acești factori au divizat specialității din domeniul activității speciale de investigații în câteva grupuri care propun varianta lor de clasificare a măsurilor speciale.

Conținut de bază. Măsurile speciale de investigații, prevăzute în Legea privind activitatea specială de investigații, în dependență de scopurile și formele investigațiilor concrete, se clasifică după diferite criterii. Criteriile de clasificare ale lor pot fi diferite, chiar și în cadrul unei abordări, dacă este necesitatea examinării multilaterale a problemei studiate, iar legislatorul, potrivit tehnicii de expunere legislativă, le-a clasificat în trei categorii conform competențelor subiecților care autorizează efectuarea măsurilor speciale de investigații în art. 18 al Legii privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012:

1) cu autorizarea judecătorului de instrucție, la demersul procurorului: cercetarea domiciliului și/sau in-

stalaria în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat; supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea; interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor; reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale; monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice; monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară; documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistem de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice; colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice.

2) cu autorizarea procurorului: identificarea abonatului, proprietarului sau a utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic; urmărirea vizuală; controlul transmiției banilor sau a altor valori materiale extorcate; investigația sub acoperire; supravegherea transfrontalieră; livrarea controlată; colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată; cercetarea obiectelor și documentelor; achiziția de control.

3) cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate: chestionarea; culegerea informației despre persoane și fapte; identificarea persoanei.

Menționând clasificarea condiționată a măsurilor speciale de investigații, una dintre variantele ei este propusă de V. G. Bobrov, care le sistematizează în baza următoarelor trei criterii:

1) în dependență de timpul (durata) petrecerii lor;

2) în dependență de forma petrecerii lor;

3) în dependență de necesitatea sancționării lor [1, p.23].

În dependență de timpul (durata) petrecerii, măsurile speciale de investigații pot fi de o singură dată (chestionarea, culegerea informației despre persoane și fapte, identificarea persoanei, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată) și prelungite (interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor, reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale, monitorizarea

conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice).

În dependență de forma înfăptuirii, măsurile speciale de investigații pot fi publice și secrete, înfăptuite cu cifrarea scopului lor sau fără. La înfăptuirea publică a măsurilor speciale de investigații, de regulă, nu se ascunde faptul efectuării ei. Așa, la petrecerea chestionării la fața locului, cu scopul stabilirii martorilor și a circumstanțelor comiterii infracțiunii, ofițerul de investigații nu ascunde acțiunile sale, dar el poate să cifreze scopul lor. Aceasta se referă și la cercetarea obiectelor și documentelor, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată, culegerea informației despre persoane și fapte etc.

Efectuarea secretă a măsurilor speciale de investigații presupune înfăptuirea lor în secret față de alte persoane, în primul rând față de persoanele verificate, prelucrate, învinuite, a legăturilor lor etc. Secretul acestor măsuri este condițional. El poate fi absolut sau relativ. În cazul secretului absolut, despre efectuarea măsurii speciale de investigații cunosc numai ofițerii de investigații, care o înfăptuiesc, precum și persoanele care o realizează la însărcinarea lor (confidenții, ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate). Respectarea relativă a secretului înfăptuirii măsurilor speciale de investigații, se manifestă prin faptul că despre efectuarea lor nu cunosc numai persoanele, care constituie obiectul efectuării, dar despre aceste măsuri cunosc unele persoane. Secretul relativ al acestor măsuri constă în faptul, că rezultatele lor, obținute în taină față de persoanele cointeresate, ulterior pot fi date publicității. Spre exemplu, rezultatele urmăririi vizuale, obținute în mod secret, pot fi utilizate în calitate de probe în cadrul urmăririi penale.

În dependență de necesitatea sancționării, V. G. Bobrov divizează măsurile speciale de investigații în trei categorii:

1) care nu necesită sancționare: chestionarea, culegerea informației despre persoane și fapte, identificarea persoanei etc.;

2) care necesită sancționare (autorizare) departamentală: achiziția de control, investigația sub acoperire, experimentul operativ etc.;

3) care necesită sancționare (autorizare) judecătorească: cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat, interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor etc [1, p.24].

Toate măsurile speciale de investigații, prevăzute în alineatul 1 al art. 18 al Legii privind activitatea specială de investigații, după semnul public de înfăptuire a lor, condițional pot fi divizate în două grupe principale:

1) Care se efectuează atât public, cât și secret: chestionarea, culegerea informației despre persoane și fapte, identificarea persoanei, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată, achiziția de control, urmărirea vizuală, cercetarea obiectelor și documentelor etc.

2) Care se efectuează numai în mod secret față de persoanele verificate, prelucrate și alte persoane, în privința cărora ele se realizează. La aceste măsuri se atribuie interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor, reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale, monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice, controlul transmiției banilor sau al altor valori materiale extorcate, investigația sub acoperire, supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea, cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat etc.

Un alt autor rus, A.Iu. Șumilov divizează măsurile speciale în trei categorii:

1) Măsurile speciale de investigații care nu violează drepturi ocrotite de lege: chestionarea, culegerea informației, urmărirea vizuală, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă, achiziții de control, cercetarea obiectelor și actelor, identificarea persoanei, cercetarea încăperilor, clădirilor, porțiunilor de teren și a mijloacelor de transport, experimentul operativ.

2) Măsurile speciale de investigații care violează drepturi ocrotite de lege: controlul comunicărilor telegrafice și a altor comunicări, interceptarea convorbirilor telefonice și a altor

convorbiri, culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații.

3) Experimentul operativ. În viziunea autorului această măsură specială de investigație este îndreptată la contracararea infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave.

Aceeași viziune privind clasificarea măsurilor speciale de investigații a fost susținută și de V. N. Osipchin, care de asemenea divizează măsurile speciale de investigații în trei categorii, și anume:

1. Măsurile speciale de investigații care nu necesită emiterea unei ordonanțe motivate și primirea autorizării instanței de judecată: chestionarea, culegerea informației, urmărirea vizuală, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă, cercetarea obiectelor și actelor, identificarea persoanei, cercetarea încăperilor, clădirilor, porțiunilor de teren și a mijloacelor de transport.

2. Măsurile speciale de investigații, înfăptuirea cărora necesită emiterea unei ordonanțe motivate, aprobate de către conducătorul subdiviziunii specializate: efectuarea achizițiilor de control și a controlului livrării de mărfuri și producției aflate în circulație liberă sau limitată, experimentul operativ, infiltrarea specială.

3. Măsurile speciale de investigații, înfăptuirea cărora, de rând cu ordonanța conducătorului organului operativ, cer autorizare din partea instanței de judecată: cercetarea domiciliului, controlul comunicărilor telegrafice și a altor comunicări, interceptarea convorbirilor telefonice și a altor convorbiri, culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații [2, p.11-12].

La rândul lor, C. C. Goreainov, Iu. F. Cvașa și C. V. Surcov au propus clasificarea măsurilor speciale în:

- metodele criminalistice adaptate pentru investigațiile speciale: chestionarea, culegerea informației, urmărirea vizuală, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă, achiziții de control, cercetarea obiectelor și actelor, identificarea persoanei, cercetarea încăperilor, clădirilor, porțiunilor de teren și a mijloacelor de transport, experimentul operativ;

- măsurile investigative caracteristice numai activității speciale de investigații: controlul comunicărilor telegrafice și a altor comunicări, interceptarea convorbirilor telefonice și a

altor convorbiri, culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații;

- operațiuni investigative: livrarea controlată și infiltrarea operativă [3, p. 197-198].

Autorii O. A. Vaghin, A. P. Isicenco, G. H. Șabanov divizează măsurile speciale de investigații în dependență de posibilitățile relevării informației importante. Astfel, după nivelul pătrunderii în mediul criminogen, ei divizează măsurile speciale de investigații în profunde (investigația sub acoperire) și superficiale (colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată) [4, p. 12].

O divizare mai contemporană este propusă de autorii autohtoni Victor Mîrzac și Boris Glavan, care clasifică convențional măsurile speciale de investigații în baza următoarelor criterii:

- după modul de realizare al acestora (public/secret);

- după subiectul autorizării (judecător de instrucție, procuror, conducător al subdiviziunii specializate);

- după gradul de lezare al drepturilor și libertăților omului (nu duc la încălcarea drepturilor constituționale/încalcă aceste drepturi);

- după intensitatea utilizării mijloacelor tehnice speciale (măsurile speciale tehnice; preponderent cu utilizarea mijloacelor tehnice; fără aplicarea echipamentelor tehnice).

- după regimul lor juridic în măsuri: care se înfăptuiesc cu autorizarea judecătorului de instrucție doar în cadrul unui proces penal, care se înfăptuiesc cu autorizarea procurorului doar în cadrul unui proces penal, care se înfăptuiesc cu autorizarea procurorului atât în cadrul unui proces penal, cât și în afara acestuia și care se înfăptuiesc cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate în afara procesului penal [5, p. 15-16].

Concluzie. Astfel, analiza aprofundată a teoriei activității speciale de investigații privind criteriile de clasificare și clasificarea măsurilor speciale de investigații ne permite să concluzionăm că clasificările nominalizate sunt mai degrabă convenționale, relative și nu epuizează toate criteriile de clasificare, inclusiv întâlnite în literatura de specialitate. După cum menționează autorul S. I. Zaharțev, analizând aspectele teoretico-practice de efectuare

a măsurilor speciale de investigații și utilizarea rezultatelor lor, ajungem la concluzia că piatra de temelie a reglementării normative a măsurilor speciale de investigații o constituie limitarea drepturilor omului [6, p. 57]. Astfel, regimul juridic al măsurilor speciale de investigații depinde în mare măsură de nivelul limitării drepturilor omului la efectuarea lor. La rândul său, limitarea drepturilor fundamentale ale omului, determină subiectul împuternicit cu dreptul de autorizare a măsurilor speciale de investigații.

Reieșind din cele expuse mai sus, regimul juridic al măsurilor speciale de investigații este determinat de clasificarea lor, în dependență de două criterii principale:

- atentarea la drepturile și libertățile persoanei;

- subiectul care le autorizează.

Reieșind din primul criteriu, măsurile speciale de investigații, se divizează în:

- măsurile speciale de investigații care violează drepturile ocrotite de lege;

- măsurile speciale de investigații care nu violează asemenea drepturi.

Reieșind din criteriul doi, măsurile speciale de investigații se divizează în:

- măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție,

- măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea procurorului,

- măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate.

Referințe bibliografice

1. Бобров В.Г., Понятие оперативно-розыскных мероприятий. Основания и условия проведения оперативно-розыскных мероприятий: Лекция.- М.: Академия управления МВД России, 2003.

2. Осипкин В.Н. «Прокурорский надзор за оперативно-розыскной деятельностью. Учеб. пособие» СПб 2001.

3. Горяинов К.К., Кваша Ю.Ф., Сурков К.В. «Федеральный закон об оперативно-розыскной деятельности. Комментарий» Москва 1997.

4. О.А. Вагин, А.П. Исичен-

ко, Г.Х. Шабанов, Оперативно-розыскные мероприятия и использование их результатов: Учебно-практическое пособие, Москва 2006.

5. Victor Mîrzac, Boris Glavan, Utilizarea mijloacelor tehnice în activitatea specială de investigații, Academia „Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2014.

6. Оперативно-розыскные мероприятия. Общие положения» С.И. Захарцев, Санкт-Петербург 2004.

Informație despre autor:

Ilie BOTNARI,
doctorand al Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a.n. 16.06.1985.

Information about the author:

Ilie BOTNARI,
PhD student of the “Ștefan cel Mare” Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova, a. 16/06/1985.

CZU 349.2

DREPTUL FUNDAMENTAL LA MUNCĂ - LOCURI DE MUNCĂ SĂNĂTOASE PENTRU TOATE VÂRSTELE: MUNCA LA DOMICILIU ȘI TELEMUNCA

Ing. Constantin NEGRILĂ,
Șef serviciu CSSM ITM București,

REZUMAT

Sănătatea și securitatea lucrătorilor sunt necesare pentru o viață profesională sustenabilă și o îmbătrânire activă în condiții bune de sănătate, mai ales dacă se iau în considerare aspecte ca îmbătrânirea populației active și prelungirea vieții profesionale.

În acest scop, este nevoie să se realizeze un mediu de muncă sigur și sănătos pe parcursul întregii vieți active a lucrătorilor, atât prin asigurarea unor condiții de muncă sigure și sănătoase, cât și prin promovarea unei culturi a prevenirii riscurilor profesionale.

Cuvinte cheie: munca la domiciliu, telemunca, flexisecuritatea, exploatarea prin muncă, accident, prevenire.

THE FUNDAMENTAL RIGHT TO WORK – HEALTHY WORKPLACES FOR ALL AGES: WORKING FROM HOME AND TELEWORKING

SUMMARY

Good health at work helps improve general public health and also the productivity of businesses. Furthermore, workplace problems of health and safety exact a high cost for social protection systems and therefore workers need to be provided with safety working conditions if their general wellbeing is to be enhanced

1. Introducere. În condițiile concurenței acerbe datorate mondializării și globalizării, acutizate și de efectele unei crize economice fără precedent în care se află economia mondială, Uniunea Europeană și-a propus un obiectiv ambițios, de a edifica, pe baza modernizării modelului social european, cea mai competitivă și cea mai dinamică economie din lume, bazată pe cunoaștere, care să fie capabilă să asigure o creștere economică durabilă, dublată de o îmbunătățire semnificativă din punct de vedere calitativ și cantitativ a gradului de ocupare a populației active, precum și de o mai mare coeziune socială.

Este de notorietate că resursele umane reprezintă principalul atu al Europei în competiția cu celelalte puteri ale lumii contemporane, fiind evident că atingerea obiectivului asumat de Uniunea Europeană nu va putea fi atins decât prin adoptarea unei strategii echilibrate și susținute care să

asigure pe de o parte o creștere economică durabilă, iar pe de altă parte, o ameliorare continuă cantitativă și calitativă a gradului de ocupare a forței de muncă, precum și o mai mare coeziune socială.

Pentru a răspunde acestor provocări, relativ recent a apărut în sfera de preocupări a organismelor Uniunii Europene, într-o poziție centrală din cadrul dezbaterilor la nivelul organismelor comunitare, noțiunea de flexisecuritate, prin care se încearcă să se găsească o cale de mijloc între flexibilitate și securitate în relațiile de muncă. În esență, cu cât sistemul de securitate socială este mai bine pus la punct, asigurând într-un mod corespunzător protecția socială în perioadele în care lucrătorii nu pot sau nu mai pot munci, cu atât flexibilitatea reglementării relațiilor de muncă poate fi crescută.

Măsurile întreprinse în cadrul strategiei europene pentru ocuparea forței de muncă, printre care se numără po-